

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

9 Quanto tempore præscribantur seruitutes, & quanto amittantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO IX.

Quanto tempore præscribantur seruitutes, & quanto amittantur.

DE hac re fusè agit Gomezius, tractatu de seruitutibus, tom. 2. cap. 15.

26 *Seruitus personalis, ut acquiritur.* Dico Primò, Seruitus merè personalis, quæ debetur personæ à persona, nullo tempore præscribi potest. i. vñucapione acquiri. L. finali, C. de longi temporis præscriptione. idque verum est, etiamsi bona fide putans esse seruum, emeris. ratio est, quia æquitas non patitur hominem liberum fieri seruum ex errore opinionis.

Dico Secundò, Seruus tamen præscribit libertatem contra dominum, si per 20. annos bona fide putauerit se liberum; etiamsi titulum libertatis non habeat. L. 2. C. de longi temporis præscript. quæ pro libert. Gomez. n. 26. hoc constitutum est in fauorem seruorum.

27 *Seruitus mixta.* Dico Tertio, Seruitus mixta, quæ à re debetur personæ, vt est vñufructus, præscribitur cum titulo 10. annis inter præsentès, & 20. inter absentes: sine titulo annis 30. L. fin. C. de præscript. longi temporis. & Gomezius sup. v. g. aliquis, qui non erat dominus rei, vel non habebat potestatem, constituit tibi vñufructum in agro, silua, vel alia re simili; tuque inde possidisti bona fide hoc ius per 10. annos præsentè eo ad quem pertinebat. etiamsi postea constet illum non potuisse constituere, tamen tu retinebis ad vitam, vel ad tempus constitutum: quia hoc ius effectum est tuum lege præscriptionis. quod si dominus, ad quem pertinebat, sit absens, requiruntur anni 20. Si titulum non habes, quo ad te peruenit, (vt si dictum tibi fuit ad te pertinere, nescias autem qua ratione) sicque bona fide per 30. annos possideas, tuus erit ad vitam. Idem dicendum est de feudò & emphyteusi; præscribuntur enim vt vñufructus, cum sint species quædam illius.

Vbi tamen aduerte, vñufructum non præscribi ratione possessionis rei fructifera; vt agri, siluæ, vel alterius; (quia vñufructuarius non possidet hanc rem suo nomine, nec possessione ciuili, sed tantum naturali & nomine alterius) verum ratione possessionis ipsius Iuris, quod vocatur vñufructus, vt benè Gomezius supra, qui citat alios, debes enim hoc Ius possidere tamquam tuum.

28 *Seruitus merè realis cum titulo.* Dico Quarto, Seruitus merè realis, siue sit continua vel quasi continua; (vt tigni immittendi, oneris ferendi, stillicidij, aqueductus) siue discontinua; (vt eundi per tuum prædium, agendi iumentum, ducendi currum) cum titulo & bona fide præscribitur 10. annis, præsentè eo contra quem agitur; 20. verò eo absente. est communis DD. ex L. finali, C. de præscriptione longi temporis. vt sitis qui verè non erat dominus rei, tamen putabatur esse, tibi concessit ius immittendi tignum in murum, vel stillicidium in ateam, vel ducendi aquam per hortum, vel iumentum, aut plaustrum per agrum; & tu bona fide hoc ius per decennium possideas, præsentè eo cuius interest, verè efficeris dominus talis iuris, lege præscriptionis. neque hic requiritur scientia & patientia illius, contra quem præscri-

bitur, quando iustus adest, vt communiter Doctores tradunt.

Dico Quintò, Seruitus merè realis, si sit continua vel quasi continua absque titulo, cum scientia & patientia aduersarij præscribitur decennio inter præsentès, vicennio inter absentes; discontinua verò absque titulo, non præscribitur nisi tempore immemorabili, id est, cuius initij non extet memoria. Prior pars est communis DD. ex L. 1. & 2. C. de seruitutibus & aqua; eamque tradit Gomezius tomo 2. c. 15. num. 27. Si enim dominus, vel is cuius interest, scit & permittit tanto tempore, censetur hoc ius sponte concedere. Altera est etiam communis, ex L. Seruitutes. 4. 7. de seruitutibus. Itaque non præscribis ius agendi iumentum, vel ducendi currum per agrum alterius absque titulo, nisi ab hominum memoria fuerit consuetudo. quod ideò leges statuerunt, tum quia non facillè potuit à domino aduerti possessio huius iuris, vt posset eam impedire, cum sit valde interrupta; tum quia non potest assignari tempus quo possessio cœperit. Itaque hic non tam præscriptio, quam præsumptio iuris antiqui & veri tituli locum habet; sicut etiam in aliis, quæ tempore immemorabili nituntur: secus est in seruitute continua, cuius vñus cum sit continuus vel quasi continuus, facillè aduertitur. vide Gomezium num. 28.

Notandum est, cum tota præscriptio nascatur ex continua possessione, quæ certo tempore dureret, diligenter aduertendum initium possessionis, quod aliter accipitur in seruitutibus affirmatiuis, aliter in negatiuis; vt docet Gomezius supra. In affirmatiuis enim (vt sunt illæ, in quibus tribuitur ius ad aliquid agendum circa rem alterius; vt sunt tigni immittendi, stillicidij, aqueductus, & similes) incipit possessio ab eo die, quo quis tali iure vtitur bona fide. In negatiuis (vt sunt in quibus datur Ius ad impediendum ne aliquid agas; vt, ne altius attollas domum, ne propius ædifices, ne interis electioni, ne venèris in tali silua, &c.) possessio incipit ab eo die, quo prohibes vel impedis alterum, qui contrarium molitur. His positis, videndum quomodo seruitutes extinguantur præscriptione.

Dico Sextò, Vñufructus & omnis seruitus, quæ non vñu amittitur, extinguuntur 10. annis inter præsentès, & 20. inter absentes: habetur expressè L. pænult. C. de seruitutibus.

Aduerte tamen, esse differentiam inter seruitutes rusticas & urbanas. Nam rusticae seruitutes, sicut & vñufructus, extinguuntur per solum non vñum: nec requiritur vt dominus prædij aliquid faciat, quo incipiat vñucapere suam libertatem; (vt habetur L. Hæc autem iura. 6. 7. de seruit. urban. prædiorum) vel vt nesciat te ius habere. Itaque ius itineris, agendi iumentum, ducendi plaustrum, deriuandæ aquæ per prædium alterius, pascendi pecoris, aquandi, arenæ fodiendæ, & similia, amittis solo non vñu per decennium, si præsentis sis, si absens, per vicennium. Urbana autem non amittuntur solo non vñu, sed requiritur vt possessor loci debentis seruitutem, aliquid faciat bona fide, quo incipiat vñucapere suam libertatem; vt habetur d. L. Hæc autem iura, v. g. habes ius immittendi tigni in murum alterius, si eximas tignum, & possessor nihil faciat quo impediatur ne rursus immittas, nõ perdis vñquam ius tuum: sed si ille

foramen obstruat, & tu per 10. annos non utaris tuo iure, perdis ius tuum. Similiter si habes ius ne ille alius atollat, vel propius ædificet, non amittis ius nisi ille contra faciat; & tu post illud factum, 10. annis præfens fileas, requiritur autem ut ille nesciat ius tuum, & bona fide agat. Habentur hæc omnia expressè d. L. Hæc autem iura. 7. de seruit. vrb. prædiorum. Vide Siluest. verbo Præscriptio 1. q. 7. §. Vndecimò. Molinam disp. 70. Couarr. lib. 1. variar. cap. 17.

DUBITATIO X.

Quanto tempore præscribatur ius Patronatus (i. ius præsentandi ad beneficium) & beneficium ipsum.

31 DE hoc Couarr. reg. Possessor. p. 2. §. 10.

Dico Primò, Si constet Ecclesiam olim fuisse liberam, ius Patronatus à laico præscribi nequit. Est communis sententia DD.

Ratio est; quia hoc ius est spirituale. Hæc ratio tamen non videtur firma. cum enim laicus sit capax huius iuris, cur ex possessione à tempore immemorabili non debet præsumi iusto titulo concessum? sed bene probat non præscribi absque titulo, nisi tempore immemorabili: quia præsumptio iuris illi resistit. amplius conuincere non videtur.

Dico Secundò, Ius Patronatus etiam in Ecclesia parochiali, de qua dubium est an olim libera fuerit, potest præscribi à parochianis 40. annis cum titulo; tempore immemorabili, absque titulo: imò etiam annis 40. absque titulo.

Prior pars patet, quia cum titulo colorato vel præsumptio possunt præscribi à laico bona immobilia & iura (ut feudum & emphyteusis) contra Ecclesiam; cur non etiam ius Patronatus, quod est minoris momenti? Nec præsumptio iuris est contra ipsos; cum credibile sit ipsos esse fundatores illius Ecclesie, quando de alio non constat. Altera probatur, quia ex possessione huius iuris per tempus immemorabile, præsumitur iustus titulus in parochianis. Addo, etiam absque titulo posse ipsos spatio 40. annorum hoc ius præscribere; quia neque ius commune, neque male fidei præsumptio illis obstitit, ut colligitur ex Couarr. loco citato. Idem docet Molina disputat. 75. §. Merito tamen.

32 Dico Tertio, Ius nominandi Rectorem aut Prælatum in Ecclesia collegiata vel cathedrali, præscribi non potest à laico contra ipsam Ecclesiam, nisi annis 40. cum titulo, aut tempore immemorabili absque titulo. Ratio est, quia ius commune repugnat. unde est vehemens præsumptio usurpationis & male fidei. Nam iure communi istorum debet fieri electio, quæ pertinet ad Capitulum; nisi Patronus, qui Ecclesiam ædificauit aut dotauit, id sibi cum consensu Episcopi tamquam ex pacto reseruasset, ut patet cap. Messana. 56. de electione. Quia tamen non est incapax talis iuris, (potuit enim competere maioribus eius vel ex pacto in fundatione cum Episcopo inito, vel ex privilegio Pontificis) potest illud præscribere 40. annis cum titulo colorato, (ut si concessum fuisset in-

ualidè ob excommunicationem, vel alia de causa) vel absque titulo tempore immemorabili. Tam diuturna enim possessio huius iuris, & usus absque contradictione frequentatus, tollit præsumptionem male fidei, & inducit titulum præsumptum. vide Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 9. vbi declaratur quomodo hæc iura sint examinanda & probanda. Hoc modo multi Principes præscriperunt in maioribus beneficiis Ius Patronatus.

Dico Quarto, In Ecclesia non libera, ius Patronatus à laico contra verum Patronum præscribi potest cum titulo colorato decem annis inter præfentes, 20. inter absentes: sine titulo annis 30. Est sententia communis DD. teste Couarr. Patet, quia est eadem ratio quæ bonorum immobilium, & iurium contra priuatum; ut feudi, emphyteusis, quæ simili modo præscriptione acquiritur. Non enim hic agitur contra Ecclesiam, sed contra priuatum.

Dico Quintò, Beneficium Ecclesiasticum cum titulo colorato præscribi potest contra alium, ad quem verè pertinebat, decennio inter præfentes, vicennio inter absentes, sicut alia iura, quæ bonis immobilibus annumerantur. est communis sententia. Sine titulo non potest præscribi, quia non potest nisi institutione Canonica acquiri eius possessio.

Dico Sexto, Qui pacificè aliquod beneficium absque simoniaco ingressu triennium possedit, præscribit contra actionem cuiusvis imperitoris. patet ex regula Cancellariæ 33.

Sed difficultas est, vtrum hæc possessio bona fide cum titulo colorato & absque simonia per triennium continuata, præscribit proprietatem beneficii, ita ut possessior postea non teneatur illud resignare? Couarr. tenet non præscribere: itaque beneficium in foro conscientie esse dimittendum, simul atque constiterit collationem non fuisse validam.

Verum Nauarr. l. 3. consil. 40. & 41. de præbendis, post Couarr. & alios, tenet contrarium, cum glossa antiqua in regulas Cancell. & Rebuffo, qui affirmat ita iudicari in Parlamento Gallie. Estque rationi valdè consentaneum. cum enim Pontifex post triennium nemini amplius concedat actionem ad illud beneficium, videtur possessorem reddere etiam securum in conscientia, si bona fide cum titulo possedit: tamquam qui triennali vtiuptione fecerit suum; in qua sententia etiam est Emanuel Sà, & alij quidam recentiores.

DUBITATIO XI.

Quanto tempore præscribantur debita, actiones, hypotheca, legata, fideicommissa, & maioratus.

Dico Primò, Debita rerum mobilium & immobilium præscribuntur cum bona fide debita annis 30. contra creditores: & excluditur actio ad ea perenda. est communis sententia ex L. Sicut in rem. 3. C. de præscript. 30. & 40. annorum, vbi dicitur, nec actiones reales, nec personales ultra 30. annorum spatium prosequendæ. & infra: omnes